

2 SEM FYUGP VAC3

2026

(May/June)

ENVIRONMENTAL SCIENCE

(Value Added Course)

Paper : VAC-3

Full Marks : 30 (40 for 2023 Batch)

Time : 1½ hours (2 hours for 2023 Batch)

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. (a) খালী ঠাই পূৰ কৰা : 1×3=3

Fill in the blanks :

(i) _____ হৈছে গ্ল'বেল বাৰ্মিঙৰ বাবে দায়ী মুখ্য
গ্ৰীণহাউছ গেছ।

_____ is the major greenhouse gas
responsible for global warming.

(ii) অতিৰিক্ত সাৰ ব্যৱহাৰে _____ প্ৰদূষণ ঘটায়।

Excessive use of fertilizers can lead
to _____ pollution.

- (iii) সম্পদৰ অপচয় ৰোধ কৰি ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰথাৰ
_____ ব্যৱহাৰ বোলা হয়।

The practice of using resources carefully to avoid depletion is called _____ use of resources.

- (b) সঁচা নে মিছা লিখা : 1×2=2

Write True or False :

- (i) ভূগৰ্ভস্থ পানী এটা অসীম সম্পদ।
Groundwater is an unlimited resource.

- (ii) নগৰীয়া আৱৰ্জনাৰ জৈৱ আৰু অজৈৱ দুয়ো ধৰণৰ
পদাৰ্থ থাকে।

Urban waste includes both biodegradable and non-biodegradable materials.

2. তলৰ যি কোনো দুটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : 3×2=6

Write short notes on any two of the following :

- (a) স্থানিক সংৰক্ষণ
In-situ conservation
- (b) মানুহ-বন্যপ্ৰাণী সংঘাত
Man-wildlife conflict
- (c) ভূগৰ্ভস্থ পানীৰ অপব্যৱহাৰ
Groundwater exploitation

3. আধুনিক পৰিৱেশ সমস্যাৰ সমাধানত পৰিৱেশ বিজ্ঞানৰ পৰিসৰ ব্যাখ্যা কৰা। 4

Explain the scope of environmental science in solving modern environmental problems.

অথবা / Or

বহনক্ষম উন্নয়ন আৰু জীৱনৰ মানৰ মাজৰ সম্পৰ্ক আলোচনা কৰা। 4

Discuss the relationship between sustainable development and quality of life.

4. ভূপৃষ্ঠস্থ আৰু ভূগৰ্ভস্থ পানীৰ সম্পদ হ্ৰাস পোৱাৰ কাৰণসমূহ উল্লেখ কৰা। 2+2=4

Mention the causes of depletion of surface and groundwater resources.

অথবা / Or

মাটিৰ অৱক্ষয়ে কৃষি আৰু পৰিৱেশৰ ওপৰত কি প্ৰভাৱ পেলায়? 4

What are the consequences of land degradation on agriculture and environment?

5. বায়ু প্ৰদূষণে কৃষি আৰু মানুহৰ স্বাস্থ্যৰ ওপৰত কি প্ৰভাৱ পেলায়, আলোচনা কৰা। 4

Discuss the effects of air pollution on agriculture and human health.

6. আৱৰ্জনা ব্যৱস্থাপনা মানে কি? আৱৰ্জনা ব্যৱস্থাপনাৰ বিভিন্ন পদ্ধতিসমূহৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা। 1+6=7

What is waste management? Write a note on different methods of waste management.

[২০২৩ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ বাবে অতিৰিক্ত ১০ নম্বৰ (বাধ্যতামূলক)]

[Additional 10 marks for 2023 Batch (Compulsory)]

7. পৰিৱেশ সংৰক্ষণ আৰু আৱৰ্জনা ব্যৱস্থাপনাত জনসাধাৰণৰ অংশগ্ৰহণৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। 5

Discuss the role of community participation in environmental protection and waste management.

8. বন্যপ্ৰাণী সংৰক্ষণৰ কৌশলসমূহ আৰু চিকাৰ হ্ৰাস কৰাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 2+3=5

Discuss conservation strategies for wildlife and the importance of reducing poaching.

★ ★ ★